

ДРУГА СВІТОВА ОЧИМА ДІТЕЙ

(спогади та інтерв'ю)

06.05.2015

Одеський НВК "ГІМНАЗІЯ № 7"

План:

1. Вступ. Дві версії війни...
2. Війною вкрадене дитинство
3. Війна у спогадах
4. Мельник Ольга Федорівна: спогади сільської дівчинки.
5. Блантук Нінель Гаврилівна: "...у кожного війна своя..." (інтерв'ю)
6. Сьогодні
7. Висновок. "Війна, яка назавжди закарбувала в моїй долі свій відбиток..."
8. Використані джерела інформації

1939
1945
**НІКОЛИ
ЗНОВУ**

Дві версії війни...

Сьогодні ми – діти та молодь ХХІ століття - дізнаємося про Другу світову та Велику Вітчизняну війни з двох різних джерел. Офіційна – представлена у підручниках, монографіях, статтях, документальних фільмах. Але є ще одна версія, так би мовити неофіційна, життєва, яку ми дізнаємось із розповідей бабусь та дідусів, старших членів родини, які в той страшний час були маленькими дітьми.

“...Очі мого дитинства бачили стільки смертей, стільки звірств війни, що, здавалося, повинні вони спорожніти...”

Війною вкрадене дитинство

Людська пам'ять про події Другої світової війни є невичерпним джерелом великої драматичної сили та виразності, вона по-іншому висвітлює більшість звичних понять та норм, висуваючи на перший план найвищу цінність – людське життя.

Спогади звичайних людей – це не класичні мемуари. В таких споминах йдеться про непрості долі простих людей. Їм не потрібно дотримуватись ідеологічних забобонів, для них не буває правильних і неправильних тем. **Коли люди згадують своє власне життя та особисті переживання, для них це і є правдива, справжня історія.**

Початок війни закарбувався в дитячій пам'яті через повідомлення, які звучали по радіо, через відчуття тривоги, нерозумінні, як могло статися те, що ворог підступно захопив рідну землю. Одним з найбільших потрясінь для дітей було розставання з батьками та родичами, яке вони намагались перебороти роздумами про святий борг - захищати свою Батьківщину.

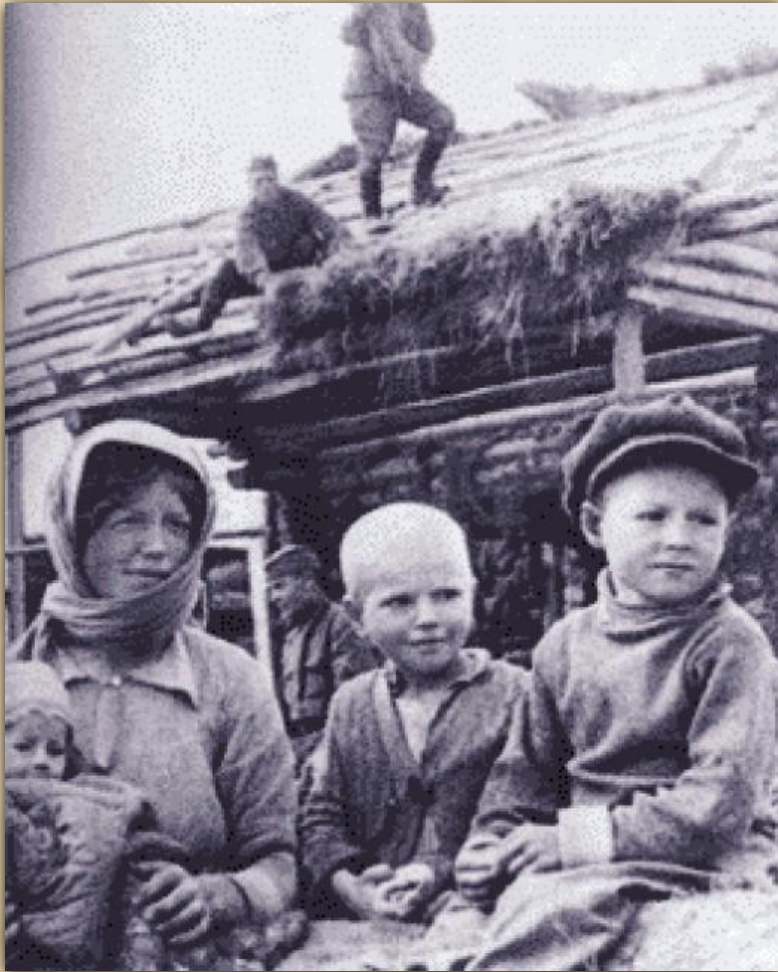
Велике враження справила на дітей окупація, яка асоціювалася в них з несвободою, пригніченням. Саме під час окупації, як це не парадоксально, у свідомості населення загострилось відчуття людської свободи, гідності, які цілеспрямовано пригнічувались окупантами.

Війна у спогадах

Ми - діти війни!
Це гатили по нас
розривними!
І месери в полі ганялись
за нами, малими.
Ми - діти війни!
Перемоги великої діти!
До воєн з ненавистю всі ми
начинені, мов динамітом!
Спитайте ви нас:
Коли світ оцей білий
зродився?
Назвем сорок п'ятий!
І знайте: ніхто з нас не
помилився!

Спогади сільської дівчинки: Мельник Ольги Федорівни 1933 р.н

“...У тому страшному 1941-у мені було 8 років. Зараз вже 80. Але всі спогади мого дитинства пам'ять зберігає у всіх подробицях.

Жили ми в селищі Піщанка Вінницької області. Пам'ятаю як батько в перші дні війни пішов на фронт, залишивши нас з мамою. Нас було п'ятеро. Наймолодшому моєму братикові було 4 роки, старшій сестрі - 16 років.

Німці не жаліли нікого. Ми жили у вічному страху. Якщо не стрілянина, то стояла моторозна тиша. Навіть тварини, яких мама ховала, не видавали ані звуку. Кури цілий день ховалися в кущах, а ввечері боязко йшли в сарай.

Мене, як дитину, дуже дивувало, чому вранці не співає наш улюблений півень.

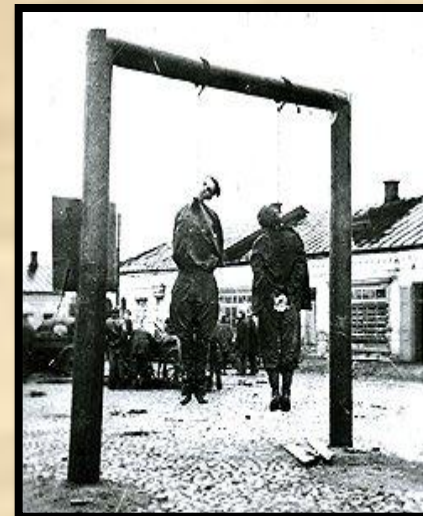
У нас в селищі був староста з місцевих жителів, я навіть після стількох років пам'ятаю його прізвище. Він знав достаток кожної сім'ї, водив по будинках німців, і вони забирали у людей речі та їжу. Мені було дуже прикро, що німці забрали у нас два нових светри, які тато купив собі і мамі перед самою війною. Це була остання його покупка.

Але найстрашніше було ще попереду. Всіх жителів, навіть дітей, зігнали на площу дивитися на страту партизан, які знищували німецькі поїзди.

Залишилося в пам'яті, як все єврейське населення німці зігнали в місцеву школу і кілька днів морили голодом.

Новонароджені діти вмирали першими, і ми бачили, як їх закопували у ямах. Потім нам розповіли, що дорослих змусили рити траншею і там розстріляли. Підлітків німці гнали до Німеччини. Моїй сестрі було 16 років, і мама всю війну її переховувала на горищі та приносила їй вночі їжу.

Це було диво, що її не виявили і ніхто не видав.

Пам'ятаю, як з німецьких літаків розстрілювали місцевих жителів. Я не встигла добігти до підвалів, де ми ховалися, і куля потрапила мені в ногу. Шрам залишився на все життя. Ось такі мої дитячі спогади.

Батько з війни не повернувся, прийшло повідомлення, що він пропав безвісти за звільнення Угорщини. Мама одна нас виховала і виростила.

Знаю одне, війна не повинна повторитися. Ми не забудемо і не пробачимо горе, принесене нашому народу. Мені дуже хочеться поділитися своїми спогадами з молоддю, і я дуже вдячна своєму вже дорослому онукові, що він щороку напередодні свята Перемоги носить Георгіївську стрічку в пам'ять про тих, хто своїм життям захистив нашу...”

*записано російською мовою власноруч О.Ф. Мельник,
травень 2013 р.*

Блантюк Нінель Гаврилівна:

...у кожного війна своя... (інтерв'ю)

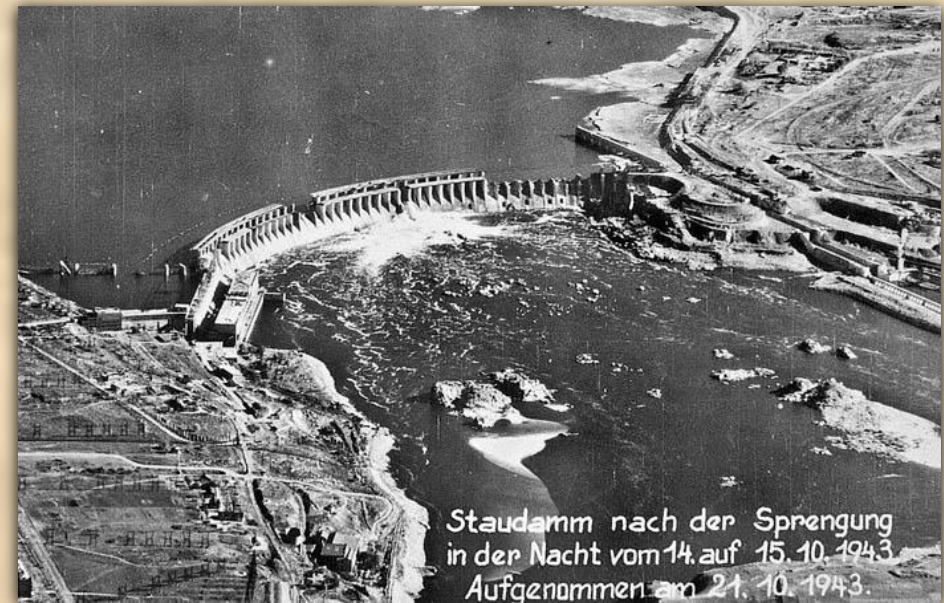
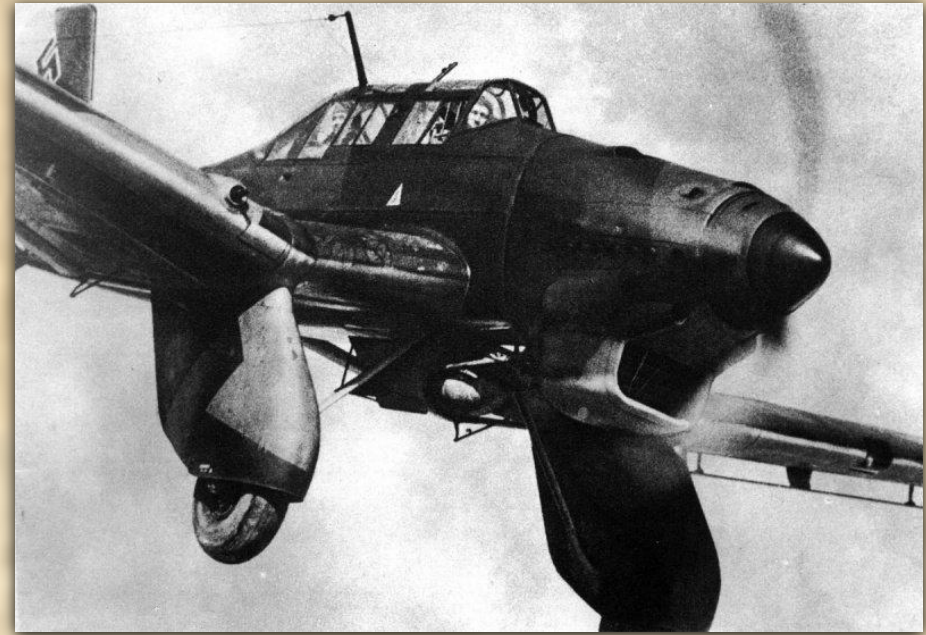
- Нінель Гаврилівна, ви бачили війну очима маленької дівчинки. Який відбиток ця війна залишила у Вашій пам'яті? І звідки у Вас таке незвичайне ім'я?
- Я народилася в Запоріжжі 1 червня 1937 року. Ім'я? Це на честь Леніна, тільки навпаки: Нінель. У той час багатьох дітей називали на честь Вождя, на честь Революції ...
Коли почалася війна, мені виповнилося 4 роки. Моєму старшому братові Володимирі було 5,5 років (показує фото). Нас було у мамі двоє. Батько був молодим військовим офіцером, його заарештували в 1938 році за політичною 58 статтею на підставі доносу. Мені тоді був всього рік. Відвезли його до Сибіру. Побачили ми батька лише в 46 році, але через 2 роки за наказом Лаврентія Берії знову почалась "політична чистка" і батька заарештували вдруге. Побачились ми з ним лише через 8 років.

Липень 1941 р

- Як це для Вас почалося? Ви пам'ятаєте початок війни?
- **Війна нас застала в рідному Запоріжжі. З п'ятого поверху ми з братом з болем дивилися, як бомблять Дніпрогес. Ніч. Тиша. Наростаючий важкий гул німецьких бомбардувальників і відразу вибухи і крики людей, у будинки яких теж потрапили бомби. У такі хвилини мама нас вела в підвал або на вулицю в окопи, де ми і ховалися.**

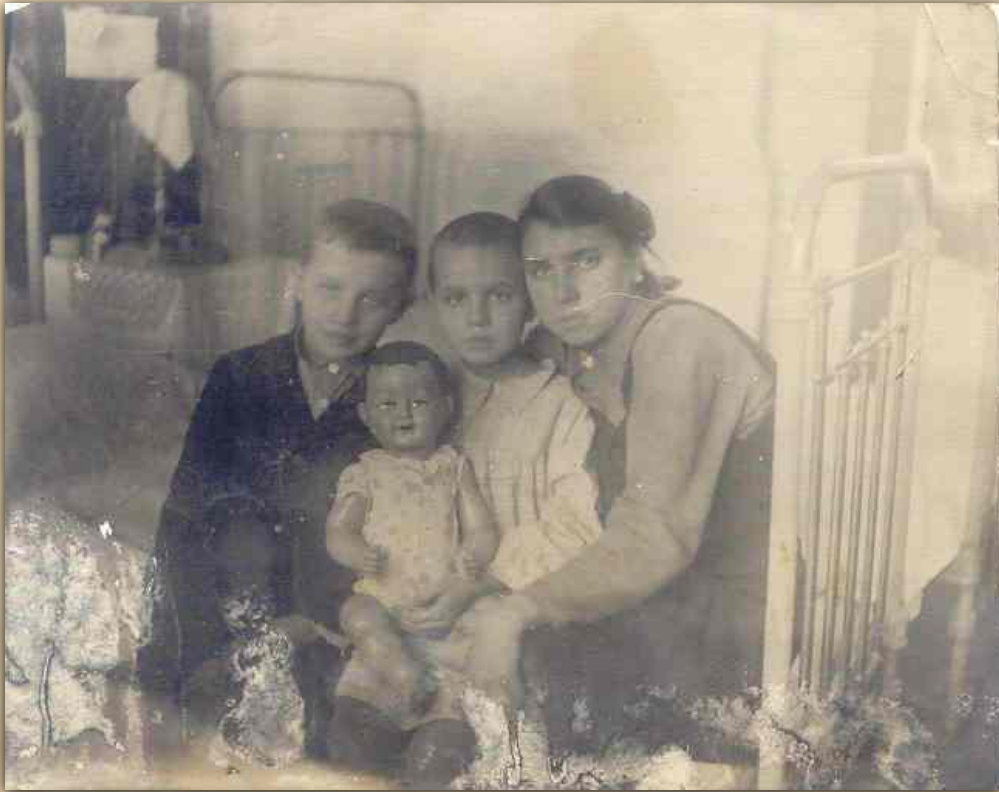
Staudamm nach der Sprengung
in der Nacht vom 14. auf 15. 10. 1943.
Aufgenommen am 21. 10. 1943.

- *Але Ви бачили, як німці бомбили Дніпрогес?*
- **Так. Сяйво від вогню стояло таке, що вночі було видно всі найдрібніші подробиці. Це було в серпні 41 року, коли німецькі війська захопили наше місто. Досі перед очима стоїть картинка, як у перехресних променях німецьких прожекторів летить вниз у води Дніпра підбитий радянський літак. Коли в жовтні 41-го наші війська йшли з міста, була підірвана гребля Дніпрогесу і загинуло багато мирного населення. Перед тим, як залишити німцям місто, радянські війська евакуювали заводи та фабрики, спалювали продовольчі склади, щоб ворогу нічого не дісталось. Місцеві жителі вдень ходили до цих зруйнованих продовольчих складів і збирали залишки їжі, борошно, крупу...**

Літо 1942 року

- А як довго тривала окупація? Яке було ставлення окупантів до дітей та місцевих жителів? Яка подія була для Вас найстрашніша?
- Окупація міста тривала більше 2-х років. Пам'ятаю, як на початку окупації до нас у будинок увірвалися гестапівці, ми тоді сиділи з братом на кухні. Німецький офіцер у чорному мундирі з пов'язкою на рукаві у супроводі солдатів когось шукав у нашому домі. Зайшов на кухню, побачив нас, підійшов до вікна і посвітив кілька разів ліхтарем. Потім чуємо: «*Nein, nein! Es ist nicht hier!*» І вони пішли. Зараз розумію, що ми перебували на волосок від смерті. Вони шукали підпільників, хтось з жителів нашого будинку їм з вікна подавав сигнали.

1944 рік. Я захворіла тифом...

Незабаром нас вигнали з дому і переселили в інше місце. Поряд знаходилася в'язниця військовополонених. Мама і інші жінки передавали їм їжу, прали одяг, допомагали хто чим міг. Коли німці вели чергових радянських військовополонених, вони дозволяли їм заходити у двори, в квартири місцевих жителів і брати трохи їжі.

- **Так до нас у квартиру потрапив чоловік, радянський офіцер. Чудово пам'ятаю його обличчя, а от ім'я його не запитала. Він сидів на табуреті, гладив нас з братом по голові (мені тоді вже 5 років було) і примовляв: «У мене в Миколаєві таких двоє ...» Як згадую, клубок до горла підкочує.**
- *Розкажіть, будь ласка, яке у Вас було дитинство? Чим Ви та інші діти займалися під час окупації?*
- **Деяких мешканців евакуювали, багатьох залишили, в тому числі і нас...мати не мала збережень, нас було у неї двоє, нас потрібно було чимось годувати та й нам нікуди було їхати.... Так ми і жили..., жили в постійному страху, бачили страх і біль в очах мами, ми хворіли, голодували, але все одно залишалися дітьми, вдень ми грали з однолітками на руїнах, робили саморобні іграшки.**

Травень 1943 року

- *Ваша мама десь працювала? Як вона жила в окупацію?*
- **Мама до війни працювала на заводі з випуску електроплит і прасок, а під час окупації вона пішла працювати в їдальню, завдяки цьому ми і виживали. Вона там мила посуд, підлогу, як і інші жінки, які залишились в Запоріжжі зі своїми дітьми. Треба було якось виживати. У той самий час мама важко захворіла, але вона боялася сказати комусь про це на своїй роботі, тому що ми могли залишитися без засобів до існування, якщо її виженуть. Маму від хвороби врятував немолодий німецький солдат, який працював у їдальні наглядачем. Він давав їй трохи їжі та ліки.**
- *А як для Вас закінчилась окупація? Ви продовжували жити в місті?*
- **Наприкінці 43-го року німці залишили Запоріжжя і відступали на Захід. Тоді вони завантажили багато мирних жителів на машини і везли нас до Німеччини. Пам'ятаю, як мама сказала нам із братом, що ми заїхали до Румунії, потім сказала що ми в Болгарії. Там в Болгарії наш ешелон і звільнили болгарські партизани, вже коли на кордоні наш ешелон зустрів радянські війська, нас відправили до Дніпропетровська.**

- Чи пам'ятаєте ви той день, коли ви дізнались про перемогу радянських воїнів? Як це було?

- День Перемоги я не забуду ніколи. Вранці на вулиці ми почули радісні крики, мама нам сказала, що війна закінчилася. Війська саме йшли нашою вулицею. Ми на radoщах готові були віддати їм усе. Мама дала нам хліб і огірки для воїнів. Щастя нас переповнювало.

От така була у мене “війна”, яка назавжди закарбувала в моїй долі свій відбиток...

Сьогодні...

Сьогодні **Нінель Гаврилівна Блантюк** досі працює, але вже на громадській роботі. Вона – голова Ради ветеранів нафтопереробного заводу, головний історик заводу, це її силами були зібрані матеріали для заводського музею.

Це невгамовна жінка, яка користується великою повагою та любов'ю всіх співробітників без винятку.

9 травня 2007 р.

24 жовтня 2007 року УКАЗОМ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ № 1009/2007

**БЛАНТЮК Нінель
Гаврилівна**
була нагороджена
орденом княгині
Ольги III ступеню.

Президент Украины Виктор Янукович
Официальное интернет-представительство

Конституция Украины

Президент Украины

Администрация Президента

Работа со СМИ

Доступ к публичной информации

НОВОСТИ

Официальные документы

Фотогалерея

Видеоматериалы

Виртуальная экскурсия

Сервисы

Комитет экономических реформ

Уповноважен-

Главная - Официальные документы - Указы

Поиск

ИСКАТЬ

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАИНЫ № 1009/2007

О награждении работников акционерного общества «Лукойл-Одесский нефтеперерабатывающий завод»

За весомый личный вклад в развитие отечественной нефтяной и нефтеперерабатывающей промышленности, высокий профессионализм и по случаю 70-летия предприятия **постановляю:**

Наградить орденом «За заслуги» III степени

ГЛИНЧАКА Степана Ивановича – первого заместителя председателя правления – главного инженера

Наградить орденом княгини Ольги III степени

БЛАНТЮК Нинель Гавриловну – председателя совета ветеранов

Наградить медалью «За працю і звитягу»

ЗАХАРОВА Владимира Ильича – старшего оператора установки каталитического риформинга

Присвоить почетное звание «ЗАСЛУЖЕННЫЙ РАБОТНИК ПРОМЫШЛЕННОСТИ УКРАИНЫ»

АБРАМОВУ Владимиру Владимировичу – начальнику установки производства, хранения газов и обслуживания факельных систем.

Президент Украины Виктор ЮЩЕНКО

24 октября 2007 года

Мельник Ольга Федорівна
зараз не працює, вона
вийшла на пенсію, але
завжди цікавиться життям
свого заводу.

“ Війна ”, яка назавжди закарбувала в моїй долі свій слід...”

Діти війни ... Ночами вони як і раніше чують гуркотливі розриви бомб, перелякані крики, кулеметні черги... Давно вони стали дорослими, навченим досвідом людьми. Але їх дитяча пам'ять зберегла найважливіше, пам'ятне. Чудово, що наші старики згадують своє важке, іноді навіть сумне дитинство з доброю посмішкою. Їхні душі рано пізнали біль, а важка праця загартувала волю і характер.

Кожному поколінню історія підносить урок, випробовуючи на міцність, на стійкість. Я з повагою і вдячністю ставлюся до тих, хто в роки війни зумів пересилити себе, витримати муки голоду, холоду, нескінченного страху. Ці люди не зламалися, зуміли не просто пережити біду, а й відновити країну з руїн. Молодь пам'ятає їх подвиг і пишається ним!

1939
1945
**НІКОЛИ
ЗНОВУ**

Використані джерела інформації

- 1. стор.6 Вірш “ Ми – діти війни!” Юрій Сердюк 1984 р; Антологія української поезії т.6; Твори поетів, які ввійшли в літературу після 1958 р. – Київ, видавництво художньої літератури “ Дніпро ” 1986 р.
- 2. Фотоматеріали для презентації взяті з порталу “ Военный альбом: Фотографии времен ВОВ 1941-1945 гг”
<http://waralbum.ru/category/stories/children>
- 3. Офіційний сайт міста Одеса
<http://www.odessa.ua/ru/acts/council/10690/3>. Офіційний сайт міста Одеса <http://www.odessa.ua/ru/acts/council/10690/> о нагородженні орденом княгині Ольги III ступені з посиланням на офіційний сайт Президента України <http://www.president.gov.ua/ru/documents/6885.html>
- 4. Газета “ Вогник ЛУКОЙЛу ” № 10(22) 30.05.2003 р, яка виходить обмеженим тиражем, та зберігається в Музеї нафтопереробного заводу
- 5. Фото з сімейного архіву Блантюк Н.Г.
- 6. Музичний супровод: Антоніо Вівальді – “Пори року” Зима
- 7. Відеофрагмент соціального фільму “ ...Йдуть від нас ветерани...”

